

La política

JOAN FRANCESC
MIRA

Un dels més grans invents dels grecs –que van inventar tantes coses importants– és, sense dubte, la teoria política, la reflexió sobre l'estat, sobre la *polis*. La base de la qual, segons Aristòtil, és que les persones, a diferència de les bèsties, som animals civils, tenim algun codi legal, i ocupem magistratures o elegim, si podem, els qui les ocupen. Després, en el curs de tants segles des del bon temps d'Atenes, potser la teoria del poder ha passat per davant de la idea de política, que era la idea o teoria de la vida en societat, en la "ciutat": és a dir, de la vida civil. Des d'aleshores ha corregut molta aigua pels rius, i sempre tan a favor de tota mena de monarquies, oligarquies, i dels seus hereus i continuadors dits democràtics, que no sé si, tal com ara gastem els termes, la "política" i el "poder" són realment dissociables, i això mateix ja hauria de ser motiu d'una reflexió detinguda. Ara bé, si de manera genèrica el poder va inevitablement associat a la política, no és inevitable que qualsevol forma d'acció política haja d'anar associada al poder: l'acció política és també participació en rituals, adhesió activa a determinats símbols del conjunt de la societat o d'una part o sector, aplaudiment, crítica o protesta. Pot ser una firma en un manifest, un sopar, una festa, una manifestació, o l'assistència a un recital de cançons: tot allò que expressa *activament* una presa de posició relacionada amb una ideologia o un projecte col·lectiu que hom pretén que siga assumit, aplicat o respectat des del poder. Des del poder present, o des del poder possible, és clar. De fet, els qui tenen una relació

directa, orgànica i metòdica amb el poder, és a dir, els *polítics*, saben que una bona part de la seua eficàcia en l'exercici d'aquest poder es troba, no sols en la legitimitat formal, el suport electoral, etc., sinó en una legitimitat social aparentment extrapolítica. Saben que aquesta eficàcia, almenys en un sistema democràtic, no depèn tant de la capacitat de coerció, per molt legítima que siga, sinó de la capacitat de convocar adhesions o de respondre a exigències i necessitats ja expressades. Ara bé, fins ací no eixim del que podríem anomenar concepte "rigorós" de la política. Hi ha també un altre concepte possible, sobretot si tornem a l'origen grec de la paraula, i a l'acció del ciutadà en la polis: llavors el terme "polític" equival pràcticament a "cívic" o "civil", i fins i tot simplement a "social". I tota acció dirigida a influir en la *res publica*, en la *polis*, en la societat, és en definitiva acció política.

Sovint aquesta acció, la que està fora de l'actuació orgànica dels partits, o fora dels engranatges de l'administració pública, l'anomenem precisament "civil" o "cívica", per distingir-la del marc més estrictament "polític". Però portar aquesta convenció en l'ús dels mots fins a extrems de dissociació total, pot resultar perillós. Sobretot perquè llavors fa l'efecte que és només el camp d'acció estrictament *polític* –el que correspon a l'exercici del poder públic– el que té una eficàcia real sobre el conjunt de la societat: l'únic, per tant, que ha de concentrar tots els recursos humans o institucionals disponibles. Per això, també, pot resultar arriscat servir-se massa alegrement de l'expressió "societat civil" com si aquesta fóra alguna cosa radicalment desconnectada del poder. Com si hi hagués dues "societats" diferents, una de *civil* i una altra de *política* (a més de possibles societats militars, bancàries o mafioses; quant a la "societat religiosa", ella mateixa es defineix, canònicament, com a més que humana, i perfecta per decisió divina). Allò que és perillós, en tot cas, és pensar o suposar que la "societat política" està per damunt, legitimada, i la "civil" és cosa d'aficionats, o de gent paralegal i suspecta: de gent que, si no es pot controlar des del poder, sempre és millor eliminar-la. La "societat política" (que en la pràctica significa els polítics més o menys professionals, els partits i l'administració pública) és una simple dimensió, i hauria de ser una simple delegació, de la "societat civil", que és o ha de ser *tota* la societat. No oblidem mai que *civil*, és a dir, allò que afecta o correspon als ciutadans, en grec es diu simplement *politikón*. El problema ve quan en un país, com el nostre, hi ha tanta gent política que és tan escassament civil. I tanta gent civil que no vol ser política. Els resultats estan a la vista, i són funestos. Els valencians els hem patit vint anys, i seria molt trist que, per precipitació, ineptitud, o curtedat de mires dels polítics que ens governen ara, els haguérem de tornar a patir.

«ALLÒ QUE ÉS PERILLÓS, EN TOT CAS, ÉS PENSAR O SUPOSAR QUE LA "SOCIETAT POLÍTICA" ESTÀ PER DAMUNT, LEGITIMADA, I LA "CIVIL" ÉS COSA D'AFICIONATS, O DE GENT PARALEGAL I SUSPECTA: DE GENT QUE, SI NO ES POT CONTROLAR DES DEL PODER, SEMPRE ÉS MILLOR ELIMINAR-LA»